

עלון שבועי מפושבי בס ע"ן

לכתחילה

חי"ם עם הזמן על פי תורת הבעש"ט

בע"ה | ערב שבת קודש מברכין־פרשת שמיני | כ"ז בניסן תשפ"ה | עלון מס' 295

יותר מסוכריה

כיצד מתקשרת עליית החסידים הראשונה לארץ ישראל אל הקמת המדינה?
ואיזו עצה אפשר לקחת על פי החזון המשיחי שהִתווה הבעל שם טוב לימינו?

שבוע אנו מציינים שני תאריכים מיוחדים, א' באייר וה' באייר. בא' באייר תקמ"ח הסתלק רבי מנחם מענדל מויטבסק שהיה מרא דאתרא של ארץ ישראל לפני 250 שנה. בה' באייר תש"ח הוקמה מדינת ישראל. מכיוון שתאריכים אילו סמוכים זה לזה, נראה שיש קשר הדוק ביניהם ויש לנו מה ללמוד מכך.

רבי מנחם מענדל נולד בשנת תצ"ט, גדל בויטבסק והתקרב לרבי דובער, המגיד ממעזריטש. לפני פטירתו של המגיד הגדול, כתב בצוואתו שרבי מנחם מענדל יהיה ל"ראש החסידים". בשנת תקל"ז עלה רבי מנחם מענדל עם 300 חסידים לארץ ישראל. בתחילה התיישבו בפקיעין, אך בעקבות עלילות של הערבים עזבו לצפת. גם בצפת סבלו ונרדפו על ידי המתנגדים, ובסוף קבעו את מושבם בעיר טבריה.

עלייתו של רבי מנחם מענדל היתה המשך לרצונו העז של הבעל שם טוב לעלות לארץ ישראל. הבעש"ט לא זכה להגיע אליה כי הבעל־דבר עיכב בעדו. אך רבי מנחם מענדל הצליח לעלות עם כמות גדולה מאוד של חסידים, בהשוואה לישוב היהודי בארץ באותם הימים, ולהתיישב ולהיאחז בה במסירות נפש למרות הקשיים הרבים. החזון החסידי בעלייה לארץ ישראל הוא להביא את המשיח. ארץ ישראל, המקום שה' בחר לשכן את שמו בה ונתן לנו אותה במתנה, היא 'המקום' לממש בה את השליחות שלנו כעם. לכן על ידי שנתיישב בה מתוך הכוונה הזו, החלום העתיק יהפוך למציאות.

> **התחושה שכעת הגענו אל המנוחה ואל הנחלה היא להחליף את הגאולה בסוכריה. השמחה ביום הזה היא שמחה מהסוכריה. אפשר להסתכל על הדימוי הזה כמזלזל חלילה. אך נסביר יותר**

בה' באייר הכריז ראש הממשלה דוד בן־גוריון על הקמת מדינת ישראל. היה זה צעד גדול ומשמעותי לאחיזת העם היהודי בארץ ולהתבססות העצמאית שלנו כאן. היכן היום הזה נמצא ביחס לחזון המשיחי של הבעל שם טוב ורבי מנחם מענדל מויטבסק?

הרבי הריי"צ אמר שהקמת המדינה היא לקיחת סוכריה במקום הגאולה. התחושה שכעת הגענו אל המנוחה ואל הנחלה היא להחליף את הגאולה בסוכריה. השמחה ביום הזה היא שמחה מהסוכריה. אפשר להסתכל על הדימוי הזה כמזלזל חלילה. אך נסביר יותר וניתן לכך דוגמה:

ישנו אדם שבור ומדוכא היושב בפינת הרחוב, הוא שקוע בצרתו ומסתגר בתוך עצמו. רואה אותו אדם אחר, לבו נחמץ בקרבו למראה אותו אדם והוא רוצה לעזור לו. אך אין לו במה לעזור וכל מה שיש לו הוא סוכריה על מקל. הוא ניגש לאותו אדם שבור ומושיט לו בלבביות את הסוכריה. האיש שהיה עד כה שבור ומדוכא העלה לפתע חיוך על פניו, למראה הסוכריה המתוקה והחמה שהושיטו לו. הסוכריה באמת חיממה את ליבו. היא היתה בשבילו גלגל ההצלה לחייך ולשכוח לרגע מהדיכאון הכבד שאופף אותו. אך לטווח הארוך, האם זו העזרה שהוא צריך לקבל?

לפני קום המדינה החל העם היהודי להתנער מעפרו ולקום לתחיה אחרי המשבר הגדול של השואה. אך מאז ועד היום העם עדיין נמצא בבעיה שנראית בלתי־פתירה חס ושלום. לא מצאנו עוד דרך בריאה שבה נחיה בשלום אמיתי, עדיין מסתובבים אנו במעגלים ללא מוצא של ממש. מדוע? כי בכל פעם שיהודים בעם מתעוררים לגאולה שלמה, ממשלות ישראל לדורותיה נותנים להם סוכריה ומטיפים להסתפקות במועט. הסוכריה היא ה'ביטחון' או המקלט שהמדינה נותנת ליהודים, אך נשארנו מסובכים באותן הצרות שעימן התמודדו קודם לכן. במקום מסוים נשארנו בדיכאון בפינת הרחוב.

עם ישראל זקוק כעת לתהליך של טיפול והעמקה בשורש הבעיה שהכניסה אותנו לשבר הנוכחי, ולרצות להתחיל חיים חדשים ובריאים. הפער בין הסוכריה שקיבלנו לטיפול העמוק שיקים אותנו מעפר הוא הבדל שמים וארץ. 'הגאולה' היא להיגאל מהחיי הגלות שהתרגלנו אליהם עד כה, לעזוב את פינת הרחוב המלוכלכת שבה מצאנו בית ולחיות חיים יהודיים, בהם מורגש התענוג לקיים את רצון ה'.

נחזור לרבי מנחם מענדל מויטבסק. איזו עצה הוא נותן לנו ארבעה ימים לפני יום העצמאות? זכרו שהמטרה שלמענה אנו נמצאים בארץ ישראל היא להביא את המשיח. אנו חיים בארץ ישראל כדי להתרומם מעל לחיים הרגילים ולפתח מודעות לגילוי ה' הנמצא בכל דבר, להשגחת הפרטית. אנו נמצאים כאן כדי להקשיב לארץ, למה נקרא שמה "ארץ"? שחפצה לעשות את רצון קונה לגלות את מלכותו. כשנגיע ליום העצמאות נזכור שסוכריה זה טעים, סוכריה זה משמח, אך אנחנו כאן בשביל דבר גדול הרבה יותר, אנחנו כאן בשביל להיגאל ולגאול יחד איתנו את העולם כולו!

שבת שלום ומבורך!

רבי משה מקוברין אמר פעם: "תיתי לי שאף פעם לא אמרתי תורה, רק אמרתי איך צריכים יהודים להתנהג".

סניף באתי לגני

נשמות!

השבת שבת מברכין חודש אייר! **ניפגש כולנו לפעולה בשעה 15:00** ברחבת הרב־תכליתי.

מחכות לכן, המדריכות.

הבורת רבי חייא

השבת יתקיים **ענג־שבת** בשעה 17:50 בבאר מרים - ניגונים, סיפור וחידון על הפרשה.

ועוד הפתעה --

ההגרלה הגדולה! ! !

בעזרת ה' בשבוע הבא ביום רביעי נערוך הגרלה על קומיקס סיפורי מעשיות בין הילדים שענו תשובות יפות בחידוני השבת על הפרשה.

כולם! להביא עד ליום רביעי את הכרטיסים שלהם ונכניס פתקים עם שמם להגרלה, לפי כמות הכרטיסים שברשותם.

שבת שלום אלופים!

ליל שישי בבית עין

חמישי בערב בבית שלמה | 21:00.

רוצים לאכול צ'ולנט טעים. לשבת ללימוד משיב נפש. לדבר עם חברים. ולהנות מהחיים?

אתם מוזמנים להגיע!

נפתחה **קבוצת ווצאפ לעדכונים** על המתרחש ב'ליל שישי'. שלחו הודעה והצטרפו: 058-7993582

אנשי בת עין כותבים

חור אהרן רופנטו

הקדמה: טור 'אנשי בת עין כותבים' התרחב לטור קבוע, בו יכתבו תושבים שונים מהישוב במשך תקופה. אנחנו מזמינים אתכם להצטרף אלינו ולקבל מבט מעניין מכל כותב.

מה קרה למשפט ה' (הלאומי) בעידן הדמוקרטיה: מבוא

מדור זה עניינו להביא שיטה השקפתית מיוחדת, שיטתו של הרב יצחק ברויאר זצ"ל, ממקימי אגודת ישראל. אך מי היה הרב ברויאר?

יש שקראו לו הוגה הדעות של הציבור החרדי (הרב ברויאר לא ממש ראה את עצמו כך). הוא היה נכדו של הרש"ר הירש ובנו של ממשיך דרכו הרב שלמה זלמן ברויאר (חתנו של הרש"ר הירש שירש את רבנות פרנקפורט).

נולד בשנת תרמ"ג ונפטר בשנת תש"ו. הוא גדל בקהילת פרנקפורט "הפורשת" וצמח בהתחלה אצל אביו בישיבה ונהיה תלמיד חכם משמעותי. אמנם כדרכם של הרבה 'יקים' המשיך להשכלה גבוהה ולמד באוניברסיטה היסטוריה, משפט ופילוסופיה. כבר בגיל צעיר התחיל לפרסם מאמרים וספרים שלו שמתמודדים עם ה"עולם" - הלכי הרוח שמשכו את הנוער בסביבתו. היו שם רפורמים, היו שם ליברלים, היו שם ציונים, היום שם אקדמאים, משפטנים, פילוסופים ועוד ועוד. את כולם הרב ברויאר לומד, חוקר ומתמודד!

באומץ, בגאוה יהודית, בעמקות ובלי פחד לגשת לכל סוגיה מחשבתית בשורשה ולפרסם את התמודדויותיו בגאון!

הרב ברויאר מגלה לנו טיפוס שאין כמעט בדומה לו, יהודי שבקיא בחכמות אדום ולא מושפע מהן לרעה. אדרבא, הוא מסביר איך לומדים אותם כיהודי ומתחזקים באמונה!

אבל יותר מהכל, הרב ברויאר היה לוחם על משפט ה' (הלאומי), ובנקודה הזו אי אפשר להבין במה מדובר בלי ללמוד את ספריו. כי הרב ברויאר עומד בין העולם החרדי שמשפט ה' הוא המובן מאליו שלו, אבל הוא שייך רק לצמצום שהתרגלנו אליו בחו"ל - קרי הרמה האישית־משפחתית־קהילתית - לעולמו של הרב קוק וכן לציונות, שקוראים לתחיה לאומית. הרב ברויאר עושה את הבלתי אפשרי, קורא לתחיה לאומית בקנה מידה בין לאומי. אבל לא מתוך ויתור על משפט ה' או התעלמות ממנו אלא אדרבא, מתוך הבנה שמשפט ה' (הלאומי) הוא הדרך היחידה להגיע לאותה תחיה ואותה לאומיות. ההתמודדות היתה למרות שהתנועה הציונית כבר קצרה פירות משמעותיים, והרב ברויאר התייחס אליהם.

טוב, מה זה בא להגיד לנו? אולי יש דברים יותר חשובים... שאחוז המס עלה וזה ממש מציק, שהביטחון לא משהו, במיוחד לאור החימוש בכפרים שמולנו. וכן הויכוח על גיוס־חרדים מאוד מעניין, וכל זה מפריע לנו קצת יותר מהשקפות כאלו ואחרות. האם יש שינוי במציאות שתלוי גם בבירור שלנו, בירור השקפתי? אני רוצה לטעון שכן... ועל כך בפעם הבאה.

הצדיק שלנו

ה"כנסת מרדכי" מסדיגורה

עשרה יהודים שמברכים ושותים 'לחיים'

סיפר בנו, רבי אברהם יעקב פרידמן, ה"עקבי אבירים" מסדיגורה:

סיפור שמעתי מימי צעירותו של אבי אדמו"ר זיע"א: כשהיה אבי יוצא לטייל מחוץ לעיר לכמה שעות, היה מצווה תמיד שילכו עמו עוד אנשים באופן שימנו יחד עשרה יהודים, כדי שכשיגיע זמן תפלת המנחה יוכל להתפלל במניין במקום שהותו, בשדה או על ההר.

פעם אחת אחד האנשים מן המניין לא חש בטוב תוך כדי ההליכה, ונשאר לשבת באמצע הדרך. שאר החבורה המשיכו בדרכם, אך נשארו תשעה אנשים בלבד. אבי עם האנשים שהיו עמו חשבו, כיצד ימצאו עשירי למניין?

תוך כדי כך הבחינו בפתח שנעשה בין סבך השיחים, ויצא אדם עם תיק מטיילים על כתפו וכובע מטיילים לראשו. האיש פנה לעברם ואמר: "שלום עליכם". שאלו אותו החבורה מהיכן הוא, כדי לדעת אם הוא יהודי ויוכלו לצרף אותו למניין. השיב האיש שהוא יהודי. צרפו אותו בני החבורה למניין לתפילת מנחה.

כשסיימו את תפילתם אמר אבי שהיות שזהו עתה עת רצון מכח שהשלים יהודי זה לתפלה במניין, אם כן כל דבר שיבקש ממנו יתקיים לטובה. אמר היהודי שהוא ואשתו נשואים כבר כ-15 שנים ולא נתברכו עדיין בזרע של קיימא. אמר אבי שישתו כולם מעט יי"ש לברכת 'לחיים'. הוציא היהודי יי"ש מהתיק שנשא על כתפו ושתו כולם וברכוהו 'לחיים'. אבי הבטיח לו שבקשתו תתקבל וברכו.

לתקופת השנה, כעת חיה נולד לו בן זכר למזל טוב. כששמע על כך אמר אבי: "זה בא ללמדך כח ברכתם של עשרה יהודים בשתיה לברכת 'לחיים'.

(מתוך הספר "זכרונם לברכה")

קורות חייו בקצרה:

רבי מרדכי שלום יוסף מסדיגורה־פשמישל, היה אדמו"ר בחסידות סדיגורה ודור רביעי, בן אחר בן, לרבי ישראל מרוז'ין. נולד בי"ז בכסלו תרנ"ז לאביו רבי אהרן מסדיגורה. בצעירותו למד תורה בהתמדה ובהיותו בן שלוש עשרה כבר סיים את הש"ס. היה מנצל את כל זמנו בלימוד תורה והתפרסם כעילוי וכבעל חסד וצדקה. בי"ט בתשרי תרע"ג נפטר אביו הקדוש. בב' בניסן התחתן עם הרבנית מירל מירה בת הרב הקדוש רבי ישראל שלום יוסף ממעז'יבוז'.

לאחר חתונתו החל להנהיג את עדת החסידים בסדיגורה. כשפרצה מלחמת העולם הראשונה עבר לגור בווינה יחד עם כל אדמו"רי רוז'ין, שם הקים מוסדות תורה וחסד. לאחר המלחמה פעל רבות להקלת מצוקתם של היהודים באירופה. בשנת תרצ"ג ביקר לראשונה בארץ ישראל. בשנת תרצ"ד הקים בפשמישל בפולין את ישיבת "משיבת נפש" וקבע שם את מושבו.

בשנת תרצ"ט, לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה, עבר לגור בארץ ישראל והתיישב בצפון תל אביב, בו הקים מרכז תורני. עסק רבות בשמירה על היהדות והפיץ תורה כשבמקביל עסק גם בהקמת מרכז חסידות סדיגורה בירושלים.

דברי תורתו יצאו בסדרת הספרים "כנסת מרדכי" (חמשה כרכים).

ביום כ"ט בניסן תשל"ט נפטר ומנוחתו כבוד בחלקת אדמו"רי רוז'ין בבית החיים 'נחלת יצחק' בתל אביב.

נקודה אישית: כתוב בגמרא ש"כל ביה עשרה שכינתא שריא" [בכל מקום עשרה מישראל השכינה שורה]. בעשרה יהודים נראים כל הגוונים, וכשהם נמצאים יחד באחדות נוצרת שלמות.

הרבי הקפיד שיהיו עמו מניין לתפלת המנחה כשהם מחוץ לעיר, בשדה או בהר. השלמות של עשרה יהודים היא התגלות של קדושה ללא קשר אם הם עסוקים בקדושה או בדברי חולין. כמו תפלת המנחה המסוגלת במיוחד במקום טבעי (וגשמי) יותר, כמו שנאמר ביצחק: "וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עָרֶב".

וכך גם באמירת ה'לחיים'. כלפי חוץ היא יכולה להיראות כמנהג גויי של שתיה, אך כשעשרה יהודים אומרים 'לחיים' בשמחה ומברכים אחד את השני - מתגלה הקדושה הטמונה בה ביתר שאת, ואין מי שיוכל לפקפק בכך.

רוצים להקדיש את העלון לשבת הבאה?
שלחו לנו בהודעה: 050-2311331

צעירי בת עין
בדרך למלכות ישראל

העלון יוצא לאור בסיעתא דשמיא ע"י
ארגון צעירי בת עין.
המערכת: עמנואל קוניקוב, יהושע חי שמחי
לתגובות:
lechathila1@gmail.com

לע"נ אהוביה בן אברהם ואיילת (סנדק)